لەگەڵ هەموواندا تەنیا … دەق: چارلس بوکۆفیسکی

ا

وەرگێڕانی: سۆران محەمەد

گۆشتەکە ئێسکەکەی داپۆشیوە
ئاوەزیشیان تێخست
هەندێکجاریش گیان،
ژنەکان ئینجانەکان دەشکێنن
لە دیوارەکاندا
و پیاوەکان زۆر دەخۆنەوە
هیچ کەسێکیش کەسێکی دی
نابینێتەوە
بەڵام هەر
دەنواڕن
بە گاگۆڵکێ دەچنە ناو جێ و
لێی دەردەچن.
گۆشت داپ□شیوە
ئێسك و گۆشتەکە
بۆ زیاتر لە گۆشت
دەگەڕێ.
.
هیچ شانسێ نییە
هەرگیز:
هەموومان کەوتوینەتە
نێو داوی تاکە
چارەنووسێکەوە.
.
هیچ کەسێك هەرگیز
کەسێکی دی نابینێتەوە.
.
شار پڕ ئەبێ لە پاشەڕۆ
باخەکان پڕ دەبن لە شڕە
خانووەکان پڕ دەبن لە شێت

خەستەخانەکان پڕ دەبن
گۆڕستانەکان پڕ دەبن
.
هیچ شتێکی تر
پڕ نا بێ
....

با یۆگرافی/

ساڵی لەدایك بوون و مردن: 1920-1994
شوێن: لە ئەڵمانیای ڕۆژهەڵات لەدایك بووەو لە 2 ساڵیدا لەگەڵ خانەوادەکەیدا کۆچیان کردووە بۆ ئەمریکا
بواری تایبەتمەندیی: رۆمان و شیعرو پەخشان و چیرۆکی نووسیون.
ئەو زۆر کاری جۆراوجۆری کردووە لە ژیانیدا بۆ بەڕیوەچوونی زیندەگی، باوکی زۆر توند بووە لە رەفتاریدا، ئادەم کیرش سەبارەتی گوتوویەتی ئەو بریتییە لە: بەرەنگاریی ، شێتێتیی، نەفرین..
خۆی لە چاوپێکەوتنێکدا دەڵێت : بەڵێ زۆربەی بەرهەمەکانم رەنگدانەوەی ژیانی خۆمە.
بەرهەمەکانی زیاتر رەنگدانەوەی پوچەڵیی ژیانی هاوچەرخ و زەقکردنەوەی ژیانی چەوساوەکانی ئەمریکایە. ئەو چەندان جار بەندینخانەی بینیوەو بە هۆی سەرمەستییەکانی و لاموبالاتی ژیانی خۆی توشی زۆر دۆخی کوێرەوەری ژیان بووەو لە ئاکامدا هەستکردن بە جیاوازبوونی لەگەڵ ئەوانی تردا تیا دروست بووەو سەرئەنجامیش رق لە بەشێکی مەردومانی هاوچەرخ دایدەگرێت.

ئەم شیعرە:

دەتوانم لێرەدا بڵێم؛ گەر کەمێك لەم شیعرە رابمێنین دەبینین کە چۆن شاعیر بە ناونیشانێکی جیاواز لە کەسانی تر دەست پێدەکات، ئەویش بە هەڵبژاردنی ناونیشانێك مانای ئەوەیە جیاوازبوونیی کەسانێك یان (خود) بە گیرۆدەبوونی تەنیاییەوە، ئەمەش لە ئاکامی زۆر هۆکاری ئیجابی و سلبی دروست دەبێت، کاتێك شیرازەی کۆمەڵگاو شێوازی تێگەشتن و ژیانکردن جۆراوجۆر دەبێت، دەبێتە لەمپەرێك لە سەر ڕێی نزیکبوونەوە لەوانی تر، ئەوانیش رەنگە ئەگەر کەسانێك وەك خۆیان نەژی بە جیاواز تێی بڕوانن و لێی دوور بکەونەوە، ئەم ترسە بارێکی دەروونی وا دەخولقێنێت مرۆڤ زیاد لە پێویست هەستەوەر بکات، لەبەرانبەریشدا کەسەکانی دەوروبەر شتێك لە دڵرەقی و خودپەرستیی و خۆ بەزلزانییان تیا دروست دەبێت کاتێك ناتوانن قبوڵی جگە لە خۆیان بکەن، واقیعیش لایەنی ئەوان دەگرێت چونکە

ئەوان زۆرو ئەم کەم، شاعیر لەم شیعرەدا بەزاراوەی گۆشتی لەشی مرۆڤ و باری پێکهاتەی بایۆلۆژی ئادەمیزاد دەست پێدەکات، کە نەخێر هەرگیز تەنێ لە مادده پێکنەهاتووە بەڵکو ژیریی و لۆژیک جارانێك هاوڕێیەتی و گیانیش زیندووێتی و ویژدانی تیا بەئاگا دێنێت، بۆیە دەڵێت (جارانێك) دیارە کەسانی زیندوش هەن کە دەژین و لە شوێنی مردووانن و هیچ ڕۆڵێکیان لە ژیاندا نییە، و لەبارە خراپەکەیدا بە کاولکاریی و زیانگەیاندن وێرانکردنیش هەڵدەستن بە هۆی کردارە هەرزەییە نابەرپرسیارو نامرۆییەکانیانەوە. تووڕەیی وەك سیمبوڵێك بۆ ڕۆڵی ژن یان روونتر بڵێین ئەو ژنانەی بەر دیدو ئەزموونی شاعیر کەوتوون و هەروەها بەدمەستی پیاوان دوو هۆکاری زەقن لەم شیعرەدا کە دەمانگەیەننە ئەوەی تێبگەین بۆچی (ئادەم و حەوا) وا لەم زەمەنەدا لەیەکتر دوور کەوتوونەتەوە؟ نەك ئەمە بەڵکو نەدۆزینەوەی هاودەم و هاوڕێی (گیانیی بە گیانیی) کێشەیەکی چەرخی نوێی تەکنەلۆژیاو مانگە دەسکردەکانە، بەڵکو مرۆڤ کە شاعیر لێرەدا زاراوەی گۆشتی بۆ بەکارهێناوەو لە زمانی ئینگلیزیشدا بەم جۆرە بەکاردێت، ئەوا ئەو بۆ زیاتر لە مرۆڤ دەگەڕێت، یان بۆ زیاتر لە بینینینەوەی مرۆڤ دەگەڕێت، دەبێت ئەوە چی بێت؟

شاعیر لێرەدا هیچی زیاتری لەسەر ئەو مەسەلەو بابەتە نەنووسیوە، ئێمەش لێکدانەوەی بۆ ناکەین، بەڵام ئەوەی نەهامەتییە بەرەنجامی ئەم ژیانە سەرەوبنەی پێستمۆدێرنە کەوا لە ژینگە دەکات بە جۆرێك پیس ببێت و مرۆڤەکان ئاوها شێت ببن و مردنی لەناکاو و خێرای وا پەیدا ببێت، بەرەنجامی تێکدانەکانی دەستی مرۆڤ هەر زوو درك پێ بکەین کە هەریەك لە ئێمەو بە جۆرێك لە جۆرەکان (درەنگ یان زوو) تاڵاوەکەی نۆش دەکات.

کەواتە ئەمەش دیمەنێکی تری مرۆڤی هاوچەرخە بە پەڵەموچی شیعریی شا عیر وێناکراوەو رەنگە زۆرمان لەمەڕدا ئەزموونی بکەین بەڵام کەمتر دەتوانین ئاوها دەربڕینی لێ بکەین، هەرچەندە زمانەکەی تاڵادەیەك ئاڵۆز نییە بەڵام دۆخوازی خوێنەری هاوچەرخە، بەڵام من وای دەبینم شاعیر زیرەکانە زاراوەی (گۆشت)ی لەم دەقەدا بە 3 مانا بەکارهێناوە- گۆشتی لەشی ئادەمیزاد- خۆی- ئەندامێکی لەش … هەروەها گەر دیقەتی ئەو تەکنیکە شاردراوەیە بدەین کە چۆن شاعیر بە 4 هەناسەی شیعری 4 وێنەی جیاوازی دەقمان بۆ دەنەخشێنێت و بە 4 پلەی جیاوازی مانادا دەمانگەیەنێتە خاڵی مەبەست، کە هەریەکەیان بە پەتێکی زۆر باریك بەوەی ترەوە دەبەستێتەوەو لە کۆتایشدا هەمووشیان بە ناونیشانەکەوە، بەلام گەر بێینە سەرباسی دەربازبوون لە قەیرانی مرۆڤایەتی سەردەم، ئەوا دەپرسین ئەی دەبێ چارەسەر چی بێت؟ بۆ دەربازبوون لەم هەموو تەنگژەیەی لە ئاکامی

جوڵەو زیرەکی مرۆڤ هاتووەتە ئاراوەو ژیانی شێلو کردووە، هەر خۆی لە کۆتایی پرسیارێکی چاوپێکەوتنێکدا وەڵام دەداتەوەو دەڵێت:

“لە ڕێی بەهیزیی و گیان و ئاگرو جورئەتەوە لە هەندێك ڕێگاوە ئێمە دەتوانین قوربانیی خنکاوی مرۆڤایەتی رزگار بکەین، هیچ رووناکییەك دەرناکەوێت هەتا ئەو دەربازی نەبێت، با بجەنگێین وەك پیاوان نەك جرجەکان”
جا وەك چۆن لەم شیعرەدا باری ژیان و دنیابینی و کێشە کۆمەڵایەتییەکانی شاعیر وەك تۆمارێك بۆ ژیان و زەمەنەکەی خۆی وەك ئەرشیف و مێژوو دەمێننەوە، ئاوهاش ئەو پرسیارەمان لا دروست دەبێت کە ئەو شاعیرە بەڕێزانەی لای خۆشمان کە بە بێهیوایی و رەشبینییەکی زیاد لە پێویستەوە دەنووسن دەبێت نەناڵێنن بە دەست خەمێکی و نیگەرانی دەروونییەوە؟ کە میهرەبانانە پێویستیان بە چارە بێت تاکو بگەڕێنەوە خولگەی ئاسایی و پێگەی مرۆڤایەتی خۆیان و شیعری ئەفرێنەرو نوێگەری ئاوها بنووسن، سەرسامبمان بکەن بە تۆن و وێنەو تەکنیك و بابەت و هونەرو زاراوەسازیی و گەمەکانی ناوی؟!

the flesh covers the bone
and they put a mind
in there and
sometimes a soul,
and the women break
vases against the walls
and the men drink too
much
and nobody finds the
one
but keep
looking
crawling in and out
of beds.
flesh covers
the bone and the
flesh searches
for more than
flesh.
**

there’s no chance
at all:
we are all trapped
by a singular
fate.
**
nobody ever finds
.the one

the city dumps fill
the junk yards fill
the mad houses fill
the hospitals fill
the graveyards fill
**
nothing else
.fills
……